

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 03.11.1993, sp. zn. 1 To 55/93, ECLI:CZ:VSPH:1993:1.TO.55.1993.1

Číslo: 16/1994

Právní věta: Podmínkou trestnosti jednání, které je překročením mezí nutné obrany (§ 13 tr.zák.), např. proto, že útok, proti kterému je obrana zaměřená, již netrvá, je také zavinění vztahující se na tuto skutečnost. V takových případech je třeba také důsledně zjišťovat, zda šlo o úmyslné nebo nedbalostní překročení mezí nutné obrany a přihlížet přitom i k rozrušení obránce vyvolanému útokem.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 03.11.1993

Spisová značka: 1 To 55/93

Číslo rozhodnutí: 16

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Nutná obrana

Předpisy: 140/1961 Sb. § 13

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 16

I. Podmínkou trestnosti jednání, které je překročením mezí nutné obrany (§ 13 tr. zák.), např. proto, že útok, proti kterému je obrana zaměřená, již netrvá, je také zavinění vztahující se na tuto skutečnost. V takových případech je třeba také důsledně zjišťovat, zda šlo o úmyslné nebo nedbalostní překročení mezí nutné obrany a přihlížet přitom i k rozrušení obránce vyvolanému útokem.

(Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3.11.1993 sp. zn.1 To 55/93)

Vrchní soud v Praze zrušil k odvolání obžalovaných D. V. a M. M. a krajského prokurátora v Praze rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28. ledna 1993 sp. zn. 2 T 30/92 a tomuto soudu věc vrátil, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 28.1.1993 čj. 2 T 30/92-888, byl obžalovaný D. V. uznán vinným trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák., kterého se podle výroku rozsudku měl

dopustit tím, že dne 8. 4. 1991 v nočních hodinách na pokoji č. 6 ve čtvrtém patře ubytovny v Příbrami VII/484, po předchozí hádce opakovaně udeřil barovou stoličkou velkou intenzitou do hlavy poškozené M. K., nar. 3. 2. 1965 a J. D., nar. 11. 2. 1963, čímž způsobil oběma pohmoždění mozku v důsledku mnohočetných zlomenin lebky. Těmto zraněním poškození na místě podlehli. Poté jejich těla ukryl do kanalizační šachty v těsné blízkosti ubytovny. Za to mu byl podle § 219 odst. 1 tr. zák., za použití § 40 odst. 1 tr. zák., uložen trest odnětí svobody v trvání 8 roků, pro jehož výkon byl dle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do druhé nápravně výchovné skupiny. Současně mu byla podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložena povinnost zaplatit regresní náhradu na účet Okresního úřadu v Příbrami ve výši 40 000 Kč.

Obžalovaný M. M. byl tímto rozsudkem uznán vinným trestným činem neoznámení trestného činu podle § 168 odst. 1 tr. zák., kterého se podle výroku tohoto rozsudku dopustil tím, že ač se dne 8. 4. 1991 dozvěděl, že obžalovaný D. V. dne 8. 4. 1991 úmyslně usmrtil poškozené M. K. a J. D., nikde tuto skutečnost neoznámil, ač tak mohl učinit, aniž by sebe nebo osobu blízkou uvedl v nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné závažné újmy nebo trestního stíhání. Za to mu byl shora zmíněným rozsudkem uložen podle § 168 odst. 1 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 písm. a), § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu dvou roků.

Proti tomuto rozsudku podali ihned po jeho vyhlášení odvolání obžalovaní D. V. i M. M. a krajský prokurátor v Praze.

Obžalovaný D. V. odůvodnil své odvolání prostřednictvím svého obhájce. Odvolání zaměřil jak proti výroku o vině, tak proti výroku o trestu. Ve vztahu k výroku o vině vytýkal soudu prvního stupně nesprávné právní posouzení jeho jednání vůči poškozeným J. D. a M. K., neboť nesouhlasil se závěrem soudu, že by svým jednáním naplnil po subjektivní stránce skutkovou podstatu trestného činu vraždy. Zdůrazňoval, že provedeným dokazováním bylo nesporně prokázáno, že se bránil útoku poškozených ozbrojených noži. Jelikož nebylo bezpečně zjištěno, kolik ran poškozeným zasadil, je nutno při respektování zásady „in dubio pro reo“ vyjít z toho, že každého z nich udeřil pouze dvakrát. Krajský soud však provedené důkazy hodnotil neobjektivně, když dovedl, že obžalovaný po odražení útoku poškozené umlátil. Vycházel přitom z výpovědi obžalovaného ze dne 23. 8. 1991, ačkoliv byl obžalovaný v této době ve velmi špatném psychickém stavu, jak je to patrné i z protokolu o tomto výslechu. Navíc soud z této výpovědi cituje údaj, který obžalovaný nikdy neřekl, totiž, že „mlátil i do ležících poškozených“. V protokole je však ve skutečnosti uvedeno pouze to, že „stoličkou okolo sebe mával“. Dále Krajskému soudu vytýká, že nedůsledně hodnotil jeho duševní stav v době činu, a nepřihlédl k velice rychlému průběhu konfliktu. Ve stavu snížené přičetnosti, a při rychle probíhajícím skutkovém ději, neměl totiž možnost vážit míru své obranné aktivity. Jednal s pocitem bezprostředního ohrožení, a to za situace, ve které v minulosti nikdy nebyl. Z toho odvolatel dovozuje, že mu lze nejvýše klást za vinu, že nevyčkal dostatečně dlouho, zda útok poškozených skutečně skončil, a tudíž bez přiměřených důvodů předpokládal, že jeho obrana nebyla dostatečná. S přihlédnutím ke všem těmto skutečnostem považuje i trest, byť ukládaný za použití § 40 odst. 1 tr. zák., za nepřiměřeně přísný. Závěrem odvolání proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil ohledně jeho osoby, a za podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. nově kvalifikoval jeho jednání jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák., a za tento trestný čin mu uložil přiměřený trest.

Obžalovaný M. M. rovněž odůvodnil odvolání prostřednictvím svého obhájce. Vytýká v něm napadenému rozsudku především nesprávné právní závěry učiněné na základě hodnocení důkazů, provedeného v rozporu s trestním řádem. Upozorňuje současně na skutečnost, že teprve rozsudek specifikoval dobu, od kdy měl učinit oznámení o činu obžalovaného D. V. Namítá v této souvislosti, že soud prvního stupně vyšel z verze pro obžalovaného nejméně příznivé, obsažené navíc ve výpovědích, které byly učiněny bez přítomnosti obhájce, pod nátlakem, a později obžalovaným

odvolané. Podle něj učinil původní doznání pouze pod příslibem vyšetřovatelů, že nebude vzat do vazby, dozná-li se. Přitom podle jeho názoru mu neustále hrozilo obvinění z mnohem závažnější trestné činnosti, u níž by byly splněny podmínky tzv. nutné obhajoby, přesto mu však obhájce ustanoven nebyl. Nelze proto podle jeho názoru vycházet z těch výpovědí, které učinil bez přítomnosti obhájce. Dále namítá, že znaky trestného činu neoznámění trestného činu podle § 168 tr. zák. jeho jednáním nemohly být naplněny, neboť ze žádné z výpovědí obžalovaného nevyplývá, že by se mu dostalo skutečně věrohodných informací o spáchaném činu. Navíc žádná z takových informací neobsahovala údaje, ze kterých by bylo možno dovozovat, že obžalovaný D. V. se dopustil trestného činu vraždy, neboť ten vždy své jednání popisoval jako obranu před útokem poškozených. Konečně v oznámení činu mu bránila i ta skutečnost, že by se jím vystavil nebezpečí trestního stíhání. Ze všech těchto důvodů v závěru odvolání navrhoval, aby byl napadený rozsudek ohledně jeho osoby Vrchním soudem v Praze zrušen, a on byl obžaloby v plném rozsahu zproštěn.

Odvolání krajského prokurátora v Praze směřovalo proti výroku o vině i trestu u obžalovaného D. V. a bylo podáno v jeho neprospěch. V první řadě odvolatel považuje za nepodložený závěr soudu prvního stupně, podle něhož vražedným nástrojem byla barová stolička. Za mnohem pravděpodobnější má, že tímto nástrojem byla vodovodní trubka, nalezená později v kanalizační šachtě spolu s těly poškozených. Zásadní výhrady pak vznáší vůči závěru soudu prvního stupně, podle něhož útoky proti oběma poškozeným by měly tvořit jediný trestný čin, když „důsledná individualizace objektů činu vychází z absolutně zásadních etických pravidel“. Konečně vznáší výhrady proti výroku o trestu, neboť podle jeho mínění nebyly v žádném případě splněny podmínky pro jeho uložení pod sazbou ustanovení § 219 odst. 1 tr. zák. za použití § 40 odst. 1 tr. zák. V závěru odvolání proto navrhoval, aby Vrchní soud v Praze napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), c), d) tr. ř. zrušil, a sám rozhodl tak, že se obžalovaný D. V. uznává vinným dvěma trestnými činy vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. a uložil mu přiměřený trest odnětí svobody při dolní hranici sazby § 219 odst. 1 tr. zák.

Vrchní soud v Praze z podnětu shora zmíněných odvolání podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, přihlížeje přitom i k vadám, které odvoláními výslovně vytýkány nebyly, a dospěl k následujícím závěrům.

Pokud jde o řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, neshledal odvolací soud v jeho průběhu žádné takové pochybení, které by mělo za následek nesprávnost některého z výroků rozsudku. Veškerá ustanovení trestního řádu směřující jak k ochraně práv obou obžalovaných, tak k řádnému objasnění věci, byla orgány přípravného řízení i soudem prvního stupně dodržena. Námitky uplatňované především v odvolání obžalovaného M. M. jsou nepodložené. Podmínky tzv. nutné obhajoby jsou výslovně stanoveny v ustanovení § 36 tr. ř., a žádná z nich nebyla v případě obžalovaného M. M. naplněna. Konkrétní dikce ustanovení § 36 odst. 3 tr. ř., které ukládá povinnost ustanovit obhájce v případě, kdy „se koná řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let“, nepřipouští jiný výklad, než že musí jít ze strany orgánů činných v trestním řízení o procesně relevantní úkon, na jehož podkladě lze na konání řízení pro určitý trestný čin usuzovat - např. o vznesení obvinění podle § 163 tr. ř., upozornění na změnu kvalifikace podle § 190 odst. 2 tr. ř., podání obžaloby pro takový trestný čin, resp. další procesní rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení. Rozhodně však nelze naplnění podmínky uvedené v § 36 odst. 3 tr. ř. vyvozovat z ničím nepodloženého ohrožení obžalovaného stíháním pro závažnější trestný čin. V tomto směru tedy práva obžalovaných porušena nebyla.

Soud prvního stupně provedl v hlavním líčení velice podrobné dokazování, které v některých případech svou šíří přesahovalo i objasňování otázek rozhodných pro posouzení věci.

Se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, které dovedl z provedených důkazů podle § 2 odst. 6

tr. ř., se však odvolací soud ztotožnil pouze zčásti, když některá z nich, jež budou podrobně zmíněná dále, se jeví jako nedostatečně podložená, a odvolateli do jisté míry důvodně napadaná.

Odvolací soud se ztotožňuje se skutkovými závěry soudu prvního stupně v tom, že nelze na základě shromážděných důkazů zpochybnit obhajobu obžalovaného D. V. potud, že mezi obžalovanými a poškozenými došlo v nočních hodinách k hádce, která přerostla v potyčku, během níž poškození J. D. a H. K. na ně útočili noži, přičemž obžalovanému M. M. bylo v průběhu této potyčky způsobeno řezné poranění. Stejně tak se odvolací soud ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že pokud za této situace použil obžalovaný D. V. proti poškozeným J. D. a H. K. násilí, šlo o obranu proti jejich útoku, popř. při respektování zásady „in dubio pro reo“, takovou obhajobu nelze vyvrátit na podkladě důkazů, jež jsou k dispozici. Jako nedostatečně podložený však odvolací soud hodnotí v první řadě závěr, že se obžalovaný D. V. bránil za použití barové stoličky.

Je přitom třeba mít na zřeteli, že spolehlivé určení nástroje použitého obžalovaným D. V. je za dané důkazní situace velice složité. Důvody, které k takovému závěru soud prvního stupně vedly, totiž, že se o stoličce spontánně zmiňoval obžalovaný v prvních výpovědích, že použití takového nástroje nevyloučili ani znalci z odvětví soudního lékařství, a že na stoličce byly zjištěny stopy krve, se nejeví jako dostatečně pádné k jednoznačnému a nezvratnému závěru. Výpovědi obžalovaného ohledně použitého nástroje se jednak značně lišily, jednak obsahovaly další údaje, které shora uvedený závěr zpochybňují. Tak např. obžalovaný při výpovědi dne 23. 8. 1991, kterou soud prvního stupně hodnotí jako nejvíce věrohodnou, hovořil výslovně o „kovové stoličce“, ve výpovědi dne 24. 8. 1991 pak uváděl, že ji vyhodil i s ostatními věcmi. Závěr znalců z odvětví soudního lékařství sice připouštěl útok barovou stoličkou, ale rozhodně ji neuváděl jako jedinou možnou variantu, a v podstatě jako stejně pravděpodobné uváděl použití požární proudnice, a znalci nevyloučili ani použití vodovodní trubky. Konečně nález krevních stop na stoličce lze vysvětlit i jinak, než jejím přímým použitím proti poškozeným, když jejich zranění byla značně krvácivá, a krev se nepochybně mohla na stoličku dostat zprostředkovaně. Logický postup soudu prvního stupně, který je založen na výběru jedné z několika variant jako jediné možné, tudíž nepůsobí přesvědčivě. Podle názoru odvolacího soudu je zde namísto, při respektování zásady „in dubio pro reo“, hodnotit v úvahu přicházející použité předměty, a buď vybrat tu možnost, která se se zřetelem ke shora uvedené zásadě jeví pro obžalovaného nejpříznivější, nebo, byl-li by takový postup pouhou nepodloženou dedukcí, formulovat případný výrok tak, že obžalovaný použil „blíže nezjištěný nástroj“.

Těžiště posouzení věci a místo nejzásadnějších výhrad odvolatelů pak spočívalo v řešení otázky, zda se u obžalovaného D. V. jednalo o nutnou obranu, resp. zda a jak tato obrana byla překročena, a konečně, jakou formou zavinění ze strany obžalovaného D. V. je toto případné překročení pokryto.

Hned v úvodu úvah na toto téma je třeba uvést, že odvolací soud se zcela ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, pokud uvádí, že reakci obžalovaného D. V., který proti poškozeným použil barovou stoličku tak, že je udeřil do hlavy, lze za splnění podmínek § 13 tr. zák. považovat za jednání v nutné obraně. Jak plyne z navazujících závěrů soudu prvního stupně, jako překročení nutné obrany je hodnoceno další jednání obžalovaného, kdy pokračoval v mlácení poškozených stejným způsobem v době, kdy po prvním úderu do hlavy spadli na kolena, event. vůbec na zem, museli být tedy do značné míry otřeseni, a nemohlo se z jejich strany jednat o pokračování stejně nebezpečného útoku.

Z obsahu odůvodnění rozsudku lze dovodit, že soud prvního stupně závěr o tom, že obžalovaný D. V. mlátil do poškozených i v době, kdy již na něj neútočili, dovozuje především z jeho výpovědi.

Odvolací soud považuje proto v této souvislosti za vhodné uvést chronologicky řazený výpis stěžejních částí z výpovědí obžalovaného D. V. k této situaci.

Ve výpovědi z 23. 8. 1991 popisoval vlastní jednání po zasazení první rány každému z poškozených

následovně: „... Nevím přesně, ale mám v paměti, že toho, co jsem praštil, tak po první ráně poklekl, ale snažil se i nadále na mě útočit, já jsem se začal věnovat tomu druhému..., jeden z nich se snažil po mně nůž hodit, ale který z nich to byl nevím, a ani si nemohu vzpomenout, zda to bylo předtím, co jsem praštil toho druhého, nebo až potom... ten druhý po ráně upadl a nevím, zda zůstal ležet, nebo zda se nějak bránil. Já jsem začal jednat podvědomě, měl jsem příšerný strach. Nedovedu přesně nyní říci, co dále následovalo... ale uvědomuji si, že tou stoličkou jsem okolo sebe mával, ale bylo to v pudu sebezáchovy. Já jsem byl ve strašném strachu z nich obou, viděl jsem je pouze v mlze, tak nedovedu říci, jak se chovali a co dělali. Já jsem ztratil hlavu, je možné, že jsem je oba ještě několikrát udeřil, ale kam to nevím, měl jsem pořád před očima něco jako černou stěnu“.

Ve výpovědi z 24. 8.1991 se již k této situaci nevracel.

V rámci protokolu o vyšetřovacím pokusu z 3. 10. 1991 pak uváděl po popisu prvních ran zasazených poškozeným: „... Potom jsem viděl, že ten silnější jako vstává, tak jsem ho také bouchnul, a pak už nevím, jak to bylo dál. Nemohu zodpovědět, co se dělo dál, jestli a kolikrát jsem koho udeřil, já jsem měl potom prostě okno..., já jsem prostě kolem sebe mával tou tyčí, prostě jsem měl strach, chtěl jsem utéct. Co dělali oni, v jaké byli poloze, to nevím“.

Ve výpovědi z 27. 8.1991 pak uváděl : „... začal jsem nějak mlátit stoličkou, která tam byla, pak jsem zjistil, že leží na zemi a nehýbají se“ .

Přestože výslech obžalovaného v hlavním líčení byl velice obsáhlý, k těmto skutečnostem již obžalovaný nic konkrétního neuvedl.

Z toho, co bylo uvedeno shora, lze tedy dovozovat, že především z prvních výpovědí obžalovaného v přípravném řízení plyne, že poškozené měl udeřit vícekrát. Odvolací soud se v tomto směru shoduje se stanoviskem soudu prvního stupně, že pozdější výpovědi obžalovaného jsou zjevně poznamenány snahou obžalovaného zdůrazňovat především nebezpečnost počínání poškozených na úkor konkrétnějšího popisu vlastního jednání. Nutno však s přihlédnutím k závěrům znaleckého posudku z odvětví psychiatrie a psychologie respektovat, že schopnost obžalovaného vnímat a později vybavit si skutkový děj byla výrazně poznamenána sníženou přičetností v době činu.

Z popisu jednání obžalovaného, obsaženého v jeho prvních výpovědích, přitom neplyne, že by intenzitu svých úderů postupně nějak mírnil. Jím uváděné okolnosti (především strach z pokračování útoku poškozených) by nasvědčovaly spíše opaku. Za stěžejní otázku, kterou se však soud prvního stupně nezabýval, nutno považovat otázku, nakolik byl obžalovaný schopen vnímat, že útok poškozených již ani netrvá, ani přímo nehrozí, resp. že jeho obrana je hrozícímu útoku zřejmě nepřiměřená. 1) Soud prvního stupně totiž dovozuje, že obžalovaný tyto skutečnosti vnímal, ale jednal pod vlivem své prudké povahy a nerozvážně, takže i tyto skutečnosti jsou u něj pokryty zaviněním ve formě nepřímého úmyslu.

V této souvislosti je třeba připomenout, že zavinění se musí vztahovat na všechny rozhodné znaky skutkové podstaty činu a v případě, kdy úvod jednání pachatele vykazuje znaky nutné obrany, avšak tyto podmínky v průběhu skutkového děje pominou, musí se zavinění vztahovat i na tuto skutečnost. To znamená, že dovozuje-li soud prvního stupně nepřímý úmysl obžalovaného ve vztahu ke smrtelnému následku u poškozených, musí být spolehlivě prokázáno, že obžalovaný D. V. nejenže věděl, že opakovanými intenzivními údery do hlavy poškozených je může usmrtit a pro takový případ s tím byl srozuměn (§ 4 písm. b) tr. zák.), ale také, že věděl, že útok obžalovaných již netrvá ani přímo nehrozí, resp. trval-li nebo přímo hrozil, věděl, že jeho obrana je ve zřejmém nepoměru k nebezpečnosti útoku, a byl s tím srozuměn.

Ze shora citovaných výpovědí plyne, že obžalovaný se ani v jediném případě nedoznal, že by vnímal,

že poškození již na něj neútočí, resp. nejsou schopni dalšího útoku. Ve svých výpovědích popsal ještě dostatečně přiléhavě úvod vlastní obrany proti údajnému útoku noži poškozených, pokud však jde o pokračování vlastního jednání, tvrdil, že se dostal do stavu, kdy jednání, resp. stav poškozených, prakticky nesledoval, a oháněl se kolem sebe stoličkou, resp. tyčí, ze strachu před pokračováním jejich útoku. Nabízí se zde proto otázka, zda právě překročení podmínek nutné obrany není v jeho případě pokryto spíše některou z forem nedbalostního zavinění podle § 5 tr. zák., jak se to ostatně namítá i v odvolání tohoto obžalovaného, pokud nejde o nedostatek zavinění vůbec.

Z odůvodnění napadeného rozsudku je patrné, že tuto otázku, pro posouzení viny obžalovaného D. V. (zprostředkovaně i obžalovaného M. M.) zásadního významu, soud prvního stupně blíže neřešil. Bude tedy na něm, aby v novém hlavním líčení znovu hodnotil výpovědi obžalovaného D. V. právě ve vztahu k případnému překročení podmínek nutné obrany, a zkoumal, zda z těchto výpovědí (případně z důkazů dalších - zde je třeba poukázat především na závěry znalců z odvětví psychiatrie a psychologie týkající se duševního stavu obžalovaného v době činu) lze dovodit jeho zavinění ve formě úmyslu nepřímého, resp. ve formě nedbalosti, což by patrně mělo v druhém případě za následek posouzení jednání obžalovaného jako trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 tr. zák.

K otázce viny obžalovaného D. V. je třeba ještě připomenout, že trestné činy, spáchané za podmínek překročení nutné obrany, se obecně vyznačují sníženým stupněm nebezpečnosti činu pro společnost. Při rozhodování takových věcí je proto třeba věnovat zvýšenou pozornost hodnocení trestnosti žalovaného jednání i z hlediska tzv. materiálního pojetí trestného činu. Podle § 3 odst. 2 tr. zák. totiž není trestným činem čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, i když jinak vykazuje znaky trestného činu.

K námitkám uplatněným v odvolání obžalovaného M. M. nutno uvést, že i ty se jeví částečně důvodné. Soud prvního stupně se totiž nezabýval otázkou, zda obžalovaný M. M. nemohl, z toho co viděl (dle závěru soudu opustil místnost v době, kdy poškození na něj a spoluobžalovaného útočili noži), resp. později slyšel od spoluobžalovaného D. V., nabýt dojmu, že D. V. se toliko bránil útoku poškozených, tj. že jednal za splnění podmínek nutné obrany. Pak by neoznámení takového činu (stejně jako pozdější ukrytí těl poškozených do kanalizace) nenaplňovalo znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 168 tr. zák. Naproti tomu námitky uplatněné tímto obžalovaným, podle nichž mu v případě oznámení činu hrozilo nebezpečí trestního stíhání, nejsou odůvodněné, neboť pojem nebezpečí trestného stíhání nelze rozšiřovat na obavu z nesprávného postupu orgánů činných v trestním řízení, v důsledku něhož obviní svědka trestného činu místo jeho skutečného pachatele.

Zcela lichá je pak námitka, uplatněná v odvolání krajského prokurátora v Praze, podle níž není možné posoudit útok proti dvěma poškozeným jako jediný trestný čin. Otázkou, kdy je možno posoudit usmrcení více osob jako jeden trestný čin vraždy, se zabývá podrobně zobecňující rozbor publikovaný pod č. 16/1986 sb. rozh. tr. Posuzovaný útok je jedním z případů, kdy je namístě takovýto postup.

1) Poznámka redakce: Nyní však srov. ustanovení § 13 tr. zák., ve znění zák. č. 290/1993 Sb. Nové znění tohoto ustanovení, kde se uvádí, že nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku, výrazně rozšiřuje hranice nutné obrany z tohoto hlediska oproti předchozí úpravě.